

ONDERZOEK INTAKEGESPREK SEKSWERKERS
GEMEENTE LEEUWARDEN

Aanleiding

Op 1 december 2021 heeft de gemeenteraad van Leeuwarden unaniem ingestemd met een door de ChristenUnie ingediende motie. In deze motie roept de ChristenUnie het college op om onderzoek te doen naar welke mogelijkheden er zijn voor de invoering van een intakegesprek, vergelijkbaar met dat van Groningen, inclusief bijbehorende pas voor prostituees. En om de uitkomsten van dit onderzoek zo snel als mogelijk te presenteren aan de raad.

Over dit onderwerp heeft de gemeenteraad van Leeuwarden zich, voorafgaand aan het indienen van deze motie, op een aantal momenten laten informeren middels informerende sessies.

Het college van Leeuwarden heeft dit verkennend onderzoek laten doen. In dit document worden de bevindingen weergegeven. Ook wordt beschreven hoe het huidige prostitutiebeleid er uit ziet en hoe hierop toezicht wordt gehouden. Deze informatie helpt om de context van de ingediende motie en de conclusie beter te begrijpen.

Inhoud

Aanleiding	1
Inhoud	2
Inleiding	3
Onderzoeksvragen	3
Onderzoeksmethodiek	3
Respondenten en benadering van respondenten	4
Het huidige beleid	5
Legaal en illegaal sekswerk	5
Controles in Leeuwarden	5
Hulpverlening aan sekswerkers in Leeuwarden	6
Uitkomsten interviews	7
Opsomming uitkomsten interviews	7
Ervaringen gemeente Groningen	9
Conclusies	10
Bijlagen	11
Motie intake prostitutie	11
Interview vragen intakegesprek sekswerkers gemeente Leeuwarden	12
Lijst met Respondenten	13
Samenvatting uitkomsten interviews	13
Interview Haagse Hogeschool	16
Interview gemeente Utrecht	20
Interview gemeente Groningen	22
Interview GGD	26
Interview Fier	28
Interview Leger des Heils	31
Interview Politie	34
De visie van (voormalig)sekswerkers	37
Bronvermelding	39

Inleiding

Sinds de opheffing van het bordeelverbod in 2000 bepalen gemeenten zelf hun prostitutiebeleid. Ook in de gemeente Leeuwarden is prostitutiebeleid ontwikkeld en in de loop van de jaren op onderdelen aangepast. De gemeenteraad heeft op meerdere momenten haar betrokkenheid getoond bij dit onderwerp. Zo is op 26 mei 2021 een expertmeeting gehouden waarin mensen die betrokken zijn bij het uitvoeren van het prostitutiebeleid in de gemeente Groningen aan het woord zijn geweest. Op 8 september 2021 is met de gemeenteraad van Groningen gesproken over hun – op dat moment – positieve ervaringen met een intakegesprek.

Eerder is, in 2020, op initiatief van de gemeenteraad de APV gewijzigd. Aangepast is artikel 3:8 APV door daarin op te nemen dat sekswerkers ingeschreven moeten staan in het Handelsregister en een BSN moeten hebben. Doel van deze wijziging was onder andere de toegang tot ons sociale stelsel mogelijk te maken, eventueel uitstappen mogelijk te maken en zwart werken tegen te gaan.

Een intakegesprek, zoals in Groningen wordt uitgevoerd, is een gesprek tussen een ambtenaar van de gemeente, de GGD en de potentiële sekswerker. Dit gesprek wordt gevoerd zo spoedig mogelijk nadat de potentiële sekswerker zich bij de gemeente meldt.

In dit gesprek wordt de inschrijving in het GBA gecontroleerd, gekeken op welk adres de sekswerker zijn/haar werkzaamheden zal uitvoeren, het BSN- nummer gecontroleerd en de geldigheid van de identiteitskaart/paspoort gecontroleerd. Ook wordt voorlichting gegeven over de gezondheidskant en wordt uitgelegd waar vrouwen terecht kunnen bij eventuele andere (psychische) problemen.

Onderzoeksvragen

Aan de hand van de motie zijn een tweetal onderzoeksvragen opgesteld.

1. Werkt het voeren van een intakegesprek drempelverhogend voor uitbuiters en mensenhandelaren?
2. Werkt het voeren van een intakegesprek preventief en informatief voor de sekswerker?

Onderzoeksmethodiek

Als onderzoeksmethode is een aantal type bronnen gebruikt:

- Bestaande onderzoeken: onderzoek gemeente Utrecht naar de toekomst van het sekswerk in Utrecht, onderzoek naar de impact van corona op sekswerk in Nederland, diverse krantenartikelen.
- Interviews ketenpartners: politie, Fier, Leger des Heils, GGD, gemeente Utrecht en gemeente Groningen.
- Interviews met vier (voormalig) sekswerkers
- Beleidsregels verschillende gemeenten en wetteksten.

Respondenten en benadering van respondenten

Naar aanleiding van de motie zijn door de ambtelijke dienst van het veiligheidsdomein en sociaal domein interviewvragen opgesteld. Er is een overzicht gemaakt van de ketenpartners die het meest betrokken zijn bij dit onderwerp. Daarnaast is er gezocht naar ervaringsdeskundigheid op het gebied van intakegesprekken. Ook hebben we een gemeente gesproken die een intakegesprek voert en een gemeente die dit juist heeft afgeschaft.

Voordat de gesprekken plaatsvonden is hierover contact gezocht via de mail of via de telefoon. De respondenten van (voormalig) sekswerkers hebben via de GGD een brief van de gemeente ontvangen met het verzoek om deel te nemen aan het telefonisch interview. Hierop volgden vier respondenten waar telefonisch een gesprek mee is gevoerd.

De gesprekken waren soms fysiek en soms online. Soms waren er meerdere mensen van één instelling aanwezig. Met de sekswerkers zelf zijn telefonische gesprekken gevoerd en zij willen anoniem blijven.

Het huidige beleid

In dit hoofdstuk staan we stil bij wat illegaal en wat legaal sekswerk is, hoe we hier in Leeuwarden op controleren en de hulp die aan sekswerkers wordt geboden.

Legaal en illegaal sekswerk.

We kennen legaal en illegaal sekswerk. Legaal sekswerk is sekswerk dat is toegestaan. Dat kan in Leeuwarden enkel bij een bedrijf dat hier een vergunning voor heeft en dus voldoet aan de eisen zoals opgenomen in de Algemeen Plaatselijke Verordening (APV) van de gemeente Leeuwarden.

Legaal sekswerk

De sekswerker werkt in of is aangesloten bij een bedrijf met een vergunning die voldoet aan de eisen zoals opgenomen in de APV van de gemeente Leeuwarden, waarbij geen sprake is van mensenhandel of het verrichten van sekswerk door een persoon van buiten de Europees Economische ruimte (EER ¹) zonder een geldige verblijfsvergunning voor het verrichten van arbeid.

Illegaal sekswerk is sekswerk dat niet is toegestaan:

- Omdat het is verboden in de APV,
- Omdat er sprake is van mensenhandel,
- Omdat het sekswerk wordt verricht door iemand van buiten de EER zonder geldige verblijfsvergunning voor het verrichten van arbeid,
- Omdat het sekswerk plaatsvindt in een bedrijf zonder vergunning terwijl die vergunning daar wel verplicht is, in een bedrijf dat niet voldoet aan de vergunningseisen en waarbij er sprake is van mensenhandel of het sekswerk verricht wordt door iemand van buiten de EER zonder geldige verblijfsvergunning voor het verrichten van sekswerk.

Controles in Leeuwarden

We houden toezicht door seksinrichtingen en andere adressen zoals huisadressen te bezoeken. We controleren dan op onder andere vergunningen en de daaraan gestelde eisen, legaliteit en vrijwilligheid van de sekswerkers. Ook is een belangrijk doel van deze controles om op een laagdrempelige manier contact te maken met de sekswerkers en hulp aan te bieden waar nodig.

Naar aanleiding van de controles worden, waar nodig, maatregelen opgelegd en/of ondersteuning door Prostitutie Maatschappelijk Werk (PMW) van Fier aangeboden. Maatregelen kunnen zijn een last onder dwangsom, last onder bestuursdwang (tijdelijke sluiting woning) of het informeren van de pandeigenaar of bewindvoerder van de huurder. Naast bestuurlijke maatregelen wordt ook het strafrecht ingezet. In 4 2022 vier verdachten van mensenhandel aangehouden en vijf vrouwen (slachtoffers) uit de prostitutie gehaald. Deze zaken worden strafrechtelijk opgepakt.

¹ Bij de Europese Economische Ruimte (EER) horen alle EU-landen plus Liechtenstein, Noorwegen en IJsland. (Ministerie van Buitenlandse Zaken, 2023).

Hulpverlening aan sekswerkers in Leeuwarden

In Leeuwarden wordt op diverse manieren ondersteuning aangeboden aan sekswerkers. Bijvoorbeeld door het helpen bij de beantwoording van praktische vragen, een uitstapvraag of wanneer iemand slachtoffer is van mensenhandel of uitbuiting. Een sekswerker met een hulpvraag kan terecht bij de zorgaanbieders Leger des Heils en Fier. Dit geldt ook voor sekswerkers die illegaal werken. Zij kunnen bijvoorbeeld een uitstapvraag hebben en hiervoor terecht bij de genoemde hulpverlenende instanties. De vraag kan bestaan uit het zoeken naar ander werk of bijvoorbeeld het volgen van taallessen.

In het raamprostitutiegebied de Weaze in Leeuwarden is een steunpunt ingericht waar sekswerkers met hun vragen terecht kunnen. Daarnaast lopen de hulpverleners rondes op de Weaze. Fier biedt in geheel Friesland ook ambulante hulp aan sekswerkers. Op woensdag zit de GGD op het steunpunt Xenia. Hier kunnen sekswerkers dan terecht voor gezondheidsvragen en kunnen ze bijvoorbeeld een SOA-test laten afnemen. Ook vrouwen die buiten de Weaze werken kunnen gebruik maken van de faciliteiten op het steunpunt: het steunpunt heeft een regionale functie en is ook voor sekswerkers die illegaal werken.

Ketensamenwerking

Betrokkenen in de keten (intern en extern) hebben periodiek overleg over de ontwikkelingen, signalen en eventuele aanscherpingen van het lokale beleid rondom prostitutie in Leeuwarden. Dit zijn onder andere, maar niet limitatief de volgende partijen:

- Amaryllis
- Fier
- GGD
- Kamer van Koophandel
- Leger des Heils
- Overige Friese gemeenten
- Politie
- Sociaal Domein Friesland
- Verschillende afdelingen van de gemeente Leeuwarden

Uitkomsten interviews

De vragen die aan de ketenpartners zijn gesteld gingen over hun ervaring met, beeldvorming over en de meerwaarde van een intakegesprek met bijbehorend pasje voor een veiliger en schonere prostitutiebranche. De gestelde vragen en antwoorden zijn terug te vinden in de bijlagen.

De vragen die aan de (voormalig) sekswerkers zijn gestellen gaan over de ervaring en de meerwaarde van een intakegesprek in relatie tot het veilig werken. Deze gesprekken zijn in de uitkomsten verwerkt en wegens de privacy van de (voormalig) sekswerkers niet geëxpliciteerd.

Opsomming uitkomsten interviews

Hieronder worden de belangrijkste uitkomsten van de gesprekken met ketenpartners en (voormalig) sekswerkers weergegeven.

Voordelen intake- en pasjessysteem:	Nadelen intake- en pasjessysteem:
<p>Biedt mogelijkheid tot geven van informatie en voorlichting over:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Welke hulp/ondersteuning er is en hoe deze te bereiken; - Gezondheidsaspecten; - Welke regels er gelden m.b.t. sekswerk; - Kan dienen als kennismaking. - Geeft mogelijkheid voor een check op een aantal zaken zoals werkplek, woonplek, slaapplek, papieren. 	<p>Twijfels over meerwaarde en betrouwbaarheid van een intakegesprek:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Eén gesprek is te kort om vertrouwen op te bouwen; - Sekswerker heeft geen belang bij tonen van problemen of kwetsbaarheid omdat “beoordeling” gericht is op zelfredzaamheid; - De diversiteit onder sekswerkers is zo groot dat het lastig is om met één werkwijze voor allemaal het goede te doen; - Lastig om in het eerste gesprek betrouwbare informatie te krijgen over vrijwilligheid; - geen meerwaarde: werken nu illegaal en willen zich niet verplicht registreren. Bang om daardoor het contact met hulpverlening kwijt te raken (ervaring 3 sekswerkers); - Vrouwen beginnen vaak spontaan met sekswerk waardoor een geplande intake lastig is (ervaring sekswerker);
<p>Signaleringsfunctie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kan helpen om signalen van onvrijwilligheid of uitbuiting eerder op te pikken (wordt genoemd door enkele geïnterviewden, door de meeste niet). 	<p>Kan leiden tot meer illegaliteit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Intake en/of pasje wordt gezien als drempelverhogend. Als men dan toch het werk wil/moet doen maar geen intake wil, dan neemt het risico op illegaliteit toe;

<ul style="list-style-type: none"> - Informatievoorziening kan zorgen voor meer gelijkheid tussen sekswerkers doordat anderen – die nu niet zijn geregistreerd – dan ook belasting gaan betalen over hun inkomsten (ervaring sekswerker). - Intake kan zinvol zijn voor kwetsbare vrouwen die hierheen komen uit het buitenland. Tegelijk wil men hierdoor geen extra drempels opwerpen (ervaring sekswerker). 	<ul style="list-style-type: none"> - Uitbuiters instrueren sekswerkers wat te zeggen om “door de intake” te komen. Lukt dat niet, dan volgt straf of verplaatsing naar een andere gemeente; - De kwetsbaarste groep gaat er juist op achteruit doordat zij vanwege dit systeem zich niet meer zullen (mogen) melden; - Als je dit systeem hebt, dan moet je eigenlijk bij een niet-pluis gevoel bij de intake het pasje toch geven omdat anders het risico op verplaatsing naar illegaliteit of andere gemeente groot is (ervaring Groningen). - Rondtrekken/zorgen voor steeds nieuwe gezichten is juist vaak onderdeel van het businessmodel. Een intake of pasje gaat dat niet tegen. - Ook met een pasje kan je nog steeds (deels) illegaal werken.
	<p>Logistieke aspecten:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pasjessysteem zorgt voor veel extra administratie, terwijl het voor de vergunde sector geen verschil maakt (dat is al geregistreerd) en de illegale sector raak je er niet mee; - Onzeker of controle en handhaving voldoende mogelijk zijn. Zonder controle en handhaving heeft het geen zin;
	<p>Regelgeving:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Registratie van pasjes etc is niet toegestaan op grond van de AVG omdat sekswerk een bijzonder persoonsgegeven is. Het is dus niet toegestaan hiermee een overzicht bij te houden van geregistreerde sekswerkers.

Overige opmerkingen:

- Los van intake en pasjessysteem ziet men sinds corona steeds meer sekswerkers verdwijnen in de onvergunde/illegale sector;
- Sterk punt van Leeuwarden zijn de korte lijnen. Dat is de enige manier om illegaliteit te onderscheppen. AVG-wetgeving heeft dit wel lastiger gemaakt. Kracht zit in het controleren op straat, kennen en gekend worden in het netwerk.
- Sekswerk is een risicovol beroep. Sekswerkers moeten daarover zo goed mogelijk worden geïnformeerd. Het is geen eerste beroepskeuze. Vaak is het financiële nood en soms mensenhandel.
- Sekswerk brengt kwetsbaarheden met zich mee en vindt plaats in een sector waarin veel misstanden voorkomen. Tegelijk wil je niet betuttelen tijdens het gesprek. Je benadert iemand als zelfstandige volwassene en moet tegelijk in je achterhoofd scherp blijven op signalen.
- Het is erg belangrijk dat de hulpverlening bestaat uit vaste en vertrouwde gezichten en dat hulpverlening toegankelijk is.
- De coronaperiode heeft bijgedragen aan toename van illegale prostitutie in de woonwijken. Panden worden soms illegaal ter beschikking gesteld.

Momenteel is ongeveer 1/3 van de werkplekken op de Weaze benut. Sekswerkers geven aan dat hotelkamers ongeveer even duur zijn als een werkplek, maar betere faciliteiten hebben.

Ervaringen gemeente Groningen

Uw raad heeft zich in de afgelopen periode een paar keer laten informeren door en over de werkwijze en ervaringen in de gemeente Groningen. De gemeente Groningen werkt wel met het systeem van intake. In het gesprek van 30 minuten is het niet altijd mogelijk zicht te krijgen op de situatie van de sekswerker. Wel wordt informatie gegeven over mogelijkheden voor hulp/ondersteuning. Nu hiermee inmiddels meer ervaring is opgedaan wordt erkend dat een intakegesprek niet perse helpt om uitbuiting/mensenhandel te voorkomen. Bij twijfel wordt er nu namelijk juist wel een pasje afgegeven. Dit omdat bij het niet-afgeven het risico groter is dat de dames elders in de illegaliteit verdwijnen.

Conclusies

Als het gaat om de vraag hoe de prostitutiebranche schoner en veiliger kan worden, is het de vraag of een systeem met intakegesprekken en pasjes daaraan voldoende bijdraagt. Hoewel er verschillende nuances worden aangebracht en het geven van voorlichting en informatie via een intakegesprek zinvol acht, ziet de meerderheid van de ondervraagde organisaties en sekswerkers echter geen of nauwelijks meerwaarde in een verplicht intakegesprek en pasjessysteem. Met name wordt genoemd als risico dat dit leidt tot minder zicht op juist de kwetsbaarste groep, terwijl het voor de vergunde branche niet veel oplevert. Men heeft de indruk dat een dergelijk systeem niet helpt om meer zicht te krijgen op de illegale sector of deze sector beter te kunnen aanpakken.

Wat door zowel de sekswerkers als de hulpverlenende instanties en de politie wordt genoemd is het grote belang van bekende en vertrouwde gezichten bij de hulpverlening en een goede toegankelijkheid van hulpverlening voor alle sekswerkers (legaal en illegaal). Ook om deze reden lijkt het meer voor de hand liggend om de beschikbare capaciteit zo veel mogelijk in te zetten voor het directe contact met de sekswerkers en met de ketenpartners.

Los van het vraagstuk omtrent intakegesprek en pasjessysteem hebben veel organisaties de indruk dat er een verschuiving plaatsvindt naar onvergunde sector, mede in gang gezet tijdens de coronaperiode.

Bijlagen

Motie intake prostitutie

De raad van de gemeente Leeuwarden in vergadering bijeen op 1 december 2021

Overwegingen:

- Tijdens de eerste informatiebijeenkomst 26 mei jl. in Leeuwarden gaven verschillende hulpinstanties aan dat werken met een intakegesprek een stap is naar een veiligere en schonere prostitutie branche.
- In meerdere steden waaronder Groningen zijn hier positieve ervaringen mee opgedaan, zoals bleek tijdens de conferentie 8 september met de gemeenteraad van Groningen.
- De Wet Regulering Sekswork waarin dit landelijk geregeld zou kunnen worden, is momenteel controversieel verklaard.

Constateringen:

- Binnen de prostitutiebranche worden jaarlijks duizenden mannen en vrouwen slachtoffer van mensenhandel en uitbuiting.
- Tijdens de Lock down bleek dat een groot gedeelte van de vrouwen niet geregistreerd waren als sekswerkers waardoor ze buiten alle regelingen vallen en in de problemen kwamen.
- Het voeren van een intakegesprek kan drempelverhogend werken voor uitbuiters en mensenhandelaren.
- Het voeren van een intakegesprek werkt preventief en informatief.
- Een landelijke verplichting tot intake laat voorlopig op zich wachten.

Roept het college op

- te onderzoeken welke mogelijkheden er zijn voor de invoering van een intakegesprek, vergelijkbaar met dat van Groningen, inclusief bijbehorende pas voor prostituees,
- de uitkomsten van dit onderzoek te presenteren aan de raad voor het verkiezingsreces van 2022

En gaat over tot de orde van de dag

ChristenUnie Leeuwarden

Carlijn Niesink

PvdA Leeuwarden

Mirka Antolovic

Interview vragen intakegesprek sekswerkers gemeente Leeuwarden

1. Wat is uw functie? Op welke manier bent u betrokken bij de doelgroep sekswerkers?
2. Heeft u een beeld bij het afnemen van een intakegesprek bij potentiële sekswerkers?
3. Zo ja, kunt u uw beeldvorming hierover met ons delen?
4. Denkt u dat een intakegesprek drempelverhogend werkt voor uitbuiters en mensenhandelaren? Zo ja, op welk manier?
5. Bent u bekend met het pasjessysteem in de gemeente Groningen?
6. Draagt dit volgens u bij aan de veiligheid van de sekswerkers? Zo ja, op welke manier?
7. Welke nadelen ziet u bij de invoering van een pasjessysteem?
8. Denkt u dat een intakegesprek informatief en preventief werkt? Zo ja, op welke manier?
9. Wat is volgens u de meerwaarde van een intake voor de potentiële sekswerker?
10. Sekswerkers worden gezien bij inschrijving RNI/Brp en KVK. Wat is volgens u de meerwaarde van een nog een gesprek?
11. Wat denkt u dat tijdens dit gesprek minimaal naar voren moet komen (bijvoorbeeld informatie, zelfredzaamheid, (on)afhankelijkheid, taalbarrière, risico-inventarisatie)
12. Wie moet deze gesprekken gaan voeren?
13. Welke doelgroepen komen volgens u in aanmerking voor een intakegesprek en waarom? (Zoals escortmedewerkers, bordeelwerkers, bepaalde massagesalons, stripclubs)
14. Wat moet er minimaal in een intakegesprek worden gevraagd?
15. Denkt u dat er naast een intakegesprek ook een vervolgesprek moet plaatsvinden? Zo ja, wat denkt u dat de meerwaarde is van een vervolgesprek?
16. Hoe staat volgens u het voeren van een intake in relatie tot het uitvoeren van een legaal beroep en de privacy van de potentiële sekswerker?

Lijst met Respondenten

1.	GGD	mevr. Praat	Sociaal Verpleegkundige
2.	GGD	mevr. Biekam	Strategisch beleidsadviseur
3.	Gem. Groningen	dr. W. Haverdings	Teamleider Horeca/Prostitutie
4.	Gem. Utrecht	afd. gezondheid	Beleidsadviseur
5.	Haagse Hogeschool	mevr. J. Le Clerq	Docent Haagse Hogeschool
6.	Leger des Heils	mevr. H. Pieterse	Teamleider Mensenhandel
7.	Politie	dhr. P. Hulsman	Teamleider Mensenhandel
8.	Fier	mevr. A. Hoogland	Prostitutie Maatschappelijk Werk
9.	Fier	mevr. P. Wijbenga	Prostitutie Maatschappelijk Werk
10.	Fier	dhr. R. Kelder	Zorgcoördinator Mensenhandel
11.	-	-	Sekswerker
12.	-	-	Sekswerker
13.	-	-	Sekswerker
14.	-	-	Sekswerker

Samenvatting uitkomsten interviews

Haagse Hogeschool (docent-onderzoeker en voormalig bestuursvoorzitter Stichting MyRedLight):

- Sekswerker heeft geen belang om problemen te delen omdat ze wordt beoordeeld op zelfredzaamheid. Er zijn veel gesprekken nodig om vertrouwen op te bouwen en dergelijke zaken te kunnen bespreken.
- Intake werkt niet drempelverhogend voor uitbuiters en kan juist geweld in de hand werken als sekswerker niet 'door de intake heen komen'. Uitbuiters instrueren de sekswerkers wat ze moeten zeggen. We zien steeds dezelfde standaardverhalen. Komen ze niet door de intake, dan kunnen ze gestraft worden of verplaatst naar een andere stad.
- Intake heeft geen meerwaarde. Kost veel tijd, kan alleen door goed opgeleide mensen en levert nieuwe risico's op.
- Pasjessysteem: intentie is goed, maar voor een deel van de vrouwen verandert er niets en de kwetsbaarste groep gaat er juist op achteruit (risico op overstap naar illegale circuit). Zou alleen kunnen werken voor de 'extremen': mensen die vanuit paniek of psychiatrische aandoening ineens sekswerk willen gaan doen (op deze manier signaleren).

Gemeente Utrecht:

- Geen pasjes, vergunning of registratie voor sekswerkers omdat het op grond van AVG niet mag (sekswerk is bijzonder persoonsgegevens).
- Vraagstuk: wenselijkheid en nut van registreren van sekswerkers: meningen over verdeeld.

Gemeente Groningen:

- Doel intake + pasje: goede start bieden. Niet mogelijk om in 30 minuten zicht te krijgen op situatie sekswerker. Informatie geven over mogelijkheden voor hulp/ondersteuning is onderdeel intake.
- Als je een pasjessysteem hebt, dan is het niet afgeven van een pasje na de intake een risico op verdwijnen in illegaliteit wat de kans op wat de kans op uitbuiting kan vergroten. Pasje wordt dan vaak toch gegeven bij onderbuikgevoel dat het niet pluis is. Vermoeden: als je meer controlemiddelen gaat uitoefenen op het legale/vergunde stuk, moet je het toezicht op de onvergunde sector goed neerzetten.
- Meerwaarde intake: mogelijkheid voorlichting te geven over gezondheid en mogelijkheden voor hulp, check op een aantal zaken zoals werkplek, woonplek, slaapplek, papieren.
- Door streng te zijn met bijv pasjes ontstaat risico op meer/sneller verdwijnen in illegaliteit en/of het verplaatsen naar een andere gemeente.

GGD:

- Zorg bij invoeren intake en pasjes dat dit niet ten koste gaat van de laagdrempeligheid in het contact. Bijv .wat betreft geven van voorlichting en afnemen soa-testen.
- Spreekt hun zorg uit over de meest kwetsbaren, die vaak illegaal werken, door een systeem van intake en pasje juist meer uit beeld gaan verdwijnen.
- Verwacht niet dat invoeren pasjessysteem nut heeft. Er is ook zo veel diversiteit onder sekswerkers dat het lastig is om met één systeem het goede te doen.
- Meerwaarde van intake kan zijn dat het wordt gebruikt als ingang om naar het gezondheidsaspect te kijken. Ervaring leert wel dat signalen niet altijd al bij een intake worden opgepikt.
- Twijfel over effect van pasjessysteem op rondtrekken van groepen sekswerkers omdat rondtrekken deels het businessmodel is: nieuwe gezichten zorgen voor nieuwe ervaringen.

Fier:

- Hoort uit contact met Groningen dat intake goed werkt. Sekswerkers kunnen het systeem van intake en pasjes wel ervaren als drempel, waardoor het risico bestaat dat het averechts werkt.
- Meerwaarde intakegesprek zit in het kunnen geven van informatie over mogelijkheden voor (gratis) hulp. Doel is kennismaken en informeren; voorkomen moet worden dat het voelt als een examen of verhoor.
- Het is lastig om in het eerste gesprek betrouwbare informatie te krijgen over vrijwilligheid.
- Momenteel 1/3^e werkplekken Weaze benut. Grootste deel sekswerkers heeft niet de Nederlandse nationaliteit.

Leger des Heils:

- Pasjessysteem werkt drempelverhogend voor uitbuiters, maar mogelijk ook voor sekswerkers die daardoor misschien naar een andere gemeente gaan of naar de onvergunde sector.
- Los van intake en pasjessysteem ziet men sinds corona steeds meer sekswerkers verdwijnen in de onvergunde sector, ook in bijv. Amsterdam.

- Meerwaarde van intake kan zijn kennismaking, informatieverstrekking door GGD en opvangen signalen van mensenhandel. Het is een eerste screening. Je kunt verwijzen naar hulp of bijv Nederlandse les. Winst zit in een vervolgesprek en het delen van informatie tussen partners.
- Sekswerk brengt kwetsbaarheden met zich mee en vindt plaats in een sector waarin veel misstanden voorkomen. Tegelijk wil je niet betuttelen tijdens het gesprek. Je benadert iemand als zelfstandige volwassene en moet tegelijk in je achterhoofd scherp blijven op signalen.

Politie, team mensenhandel:

- Sterk punt van Leeuwarden zijn de korte lijnen. Dat is de enige manier om illegaliteit te onderscheppen. AVG-wetgeving heeft dit wel lastiger gemaakt.
- Een intakegesprek kan zinvol zijn voor het uitleggen van de regels waaraan sekswerkers zich moeten houden, om hulp aan te bieden en om potentiële slachtoffers te signaleren. Vraag is wel wat je doel is. Een intake kan ervaren worden als een drempel, en dat kan ertoe leiden dat ze het illegale circuit in gaan. Dan is er geen zicht meer op. Als je werkt met een intake en je vertrouwt het niet tijdens de intake, moet je ze dan alsnog de vergunde sector in laten gaan zodat je ze in de gaten kunt houden.
- Een pasjessysteem is veel administratief werk, terwijl het de illegale sector niet gaat raken. Voor de vergunde sector maakt het geen verschil want dat is al geregistreerd. Ook met een pasje kunnen sekswerkers nog (deels) illegaal werken. Zonder controle en handhaving heeft het ook geen nut.
- Sekswerk is een risicovol beroep. Sekswerkers moeten daarover zo goed mogelijk worden geïnformeerd. Het is geen eerste beroepskeuze. Vaak is het financiële nood en soms mensenhandel.
- Kracht zit in het controleren op straat, kennen en gekend worden in het netwerk.
- De coronaperiode heeft bijgedragen aan toename van illegale prostitutie in de woonwijken. Panden worden soms illegaal ter beschikking gesteld.

Sekswerkers:

- Drie van de vier: geen meerwaarde intake: werken nu illegaal en willen zich niet verplicht registreren. Bang om daardoor het contact met hulpverlening kwijt te raken.
- Een van de vier: wel meerwaarde, omdat anderen (die nu niet geregistreerd zijn) dan net als zij belasting gaan betalen over hun inkomsten. De informatievoorziening via een intake kan zorgen voor meer gelijkheid onder de sekswerkers.
- Intake en pasjes kunnen leiden tot stigmatisering en controle. Intake kan wel zinvol zijn voor kwetsbare vrouwen die hierheen komen uit het buitenland. Tegelijk wil men hierdoor geen extra drempels opwerpen.
- Vrouwen beginnen vaak spontaan met sekswerk waardoor een geplande intake lastig is.
- Verwachting dat een intake niet helpt tegen mensenhandel of uitbuiting.
- Een van de vier: werkkamers zijn ongeveer even duur als hotelkamers, maar de faciliteiten zijn slechter. Bij werken vanuit huis of hotel kies je zelf je klanten en werktijden.
- Het is erg belangrijk dat de hulpverlening bestaat uit vaste en vertrouwde gezichten en dat hulpverlening toegankelijk is.

Interview Haagse Hogeschool

1. Wat is uw functie? Op welke manier bent u betrokken bij de doelgroep sekswerkers?

Momenteel ben ik werkzaam als docent-onderzoeker aan de Haagse Hogeschool voor de Faculteit Social Work & Education. In deze functie werk ik ook als projectleider voor het project 'Inclusiviteit in de stad – de sekswerkbranche'. Dit project valt onder de landelijke samenwerking 'Werkplaats Sociaal Domein'.

Voorheen ben ik ook betrokken geweest bij de doelgroep o.a. omdat ik twee jaar bestuursvoorzitter ben geweest van Stichting MyRedLight, een bordeel op de Wallen dat indertijd is geïnitieerd op verzoek van wijlen burgemeester Eberhard van der Laan. Na deze baan ben ik gaan werken bij de VNG als landelijk coördinator voorzieningen voor geweld in afhankelijkheidsrelaties. In deze functie was ik ook betrokken bij het sekswerkbeleid.

Daarnaast heb ik zowel in fictieve vorm als non-fictief geschreven over sekswerkers.

Van mijn 18de jaar tot mijn 21ste jaar heb ik getippeld op de tippelzone in Den Haag.

2. Heeft u een beeld bij het afnemen van een intakegesprek bij potentiële sekswerkers?

Ja. Bij MyRedLight namen wij intakegesprekken af.

3. Zo ja, kunt u uw beeldvorming hierover met ons delen?

In de twee jaar dat ik werkte bij MyRedLight, en gesprekken voerde met sekswerkers, heb ik geleerd dat je in een eerste of tweede of derde gesprek nog minder van mensen weet dan als social worker bij een intake gesprek met een cliënt. Een cliënt heeft namelijk nog belang bij de intake om een beeld van zichzelf te schetsen waar ook de problemen in naar voren komen. Een sekswerker heeft geen enkel belang om problemen of knelpunten te delen omdat diegene weet dat hij/zij beoordeeld wordt op zelfredzaamheid. Dat uitgangspunt bepaalt het gesprek. Bij MyRedLight zagen we sekswerkers dagelijks en spraken hen ook dagelijks. Hierdoor heb ik ervaren dat het vele tijd kost om vertrouwen op te bouwen en een sfeer te creëren waarin sekswerkers het aandurven om iets meer over hun leven te vertellen.

4. Denkt u dat een intakegesprek drempelverhogend werkt voor uitbuiters en mensenhandelaren? Zo ja, op welk manier?

Nee, dit werkt niet drempelverhogend. Het kan zelfs geweld in de hand werken. Uitbuiters zullen de vrouwen (Ik noem hen geen sekswerkers, want dat zijn ze niet. Waar ik vrouwen zeg, kan ook mannen gelezen worden) zodanig instrueren dat ze door het gesprek heenkomen. Als een vrouw hier niet voor slaagt, zal ze daarvoor gestraft worden en zal ze opnieuw ergens een intake moeten doen. Of ze wordt naar een andere stad in het buitenland gebracht.

Bij de intakegesprekken die wij bij MyRedLight hielden, viel op dat er maar drie of vier varianten waren in de antwoorden die ze gaven en de verhalen die ze vertelden over hun leven. Er was de variant dat ze in het thuisland een huis wilden bouwen voor hun kinderen en familie. Dan was er een verhaal dat ze in het thuisland een nagelstudio

wilden beginnen. En zo was er op ieder topic een gestandaardiseerd antwoord wat men blijkbaar met elkaar uitwisselde. De vrouwen waren hier goed op getraind.

5. Bent u bekend met het pasjessysteem in de gemeente Groningen?

Niet meer dan de informatie die via media en die via gesprekken met sekswerkers tot mij komen.

6. Draagt dit volgens u bij aan de veiligheid van de sekswerkers? Zo ja, op welke manier?

De intentie van de pasjeswet ondersteun ik, en het lijkt vanuit andere sectoren waarin gewerkt wordt met vergunningen, ook een logisch systeem. Voor de sekswerkers gaat dit wat mij betreft niet op. De sekswerkers die een pasje zullen aanvragen bestaat uit twee groepen. De ene groep is de groep die er ronduit voor uitkomt en waarbij ook een deel van de omgeving op de hoogte is van het werk. Dit zijn vrouwen die hun leven op orde hebben en vanuit een keuzesituatie voor het vak hebben gekozen. Deze vrouwen weten de weg in de Nederlandse samenleving, en weten ook hoe ze hun eigen veiligheid moeten organiseren.

De andere groep zijn de vrouwen die gedwongen worden en waarbij de pooier er toch voor kiest om de vrouw in het legale circuit te laten werken. Deze vrouwen zitten al in een onveilige gevaarlijke situatie, en daar zal het pasje niets aan verbeteren.

De derde groep zijn de sekswerkers die eigenlijk legaal willen werken, maar niet in een systeem willen staan. Zij stappen over naar het illegale circuit, zoals ook gebeurde tijdens Corona.

Een vierde groep van vrouwen die illegaal en gedwongen werken zal je met dit systeem niet ondervangen.

De situatie blijft mijns inziens voor een aantal groepen hetzelfde, en voor de groepen die je juist zou willen beschermen biedt het geen soelaas.

Dan is er een laatste kleine groep waarvoor dit systeem wel gaat werken. Dat zijn de meisjes/vrouwen die vanuit een panieksituatie of vanuit een psychiatrische problematiek ineens besluiten dat ze sekswerker willen worden. In de periode dat ik werkte bij MyRedLight hebben we 1 persoon gezien die aan voldeed aan deze omschrijving. Vanuit mijn eerdere werk als jeugdhulpverlener weet ik dat het bij meisjes met bordeline voorkomt dat ze een periode sekswerk willen of gaan doen. Het is mogelijk dat deze meisjes via het pasjessysteem worden gesignaleerd.

7. Welke nadelen ziet u bij de invoering van een pasjessysteem?

Dat het veel werk kost en het nauwelijks oplevert wat het doel ervan is. Verder zie hierboven.

Daarbij zal iedere kleine fout – laat staan grote – die ongetwijfeld gaat plaatsvinden, desastreuze gevolgen kennen. Zowel op het gebied van vertrouwen tussen de overheid en de sekswerkers, alsook het effect op het leven van sekswerkers als er in het databeheer iets fout gaat.

8. Denkt u dat een intakegesprek informatief en preventief werkt? Zo ja, op welke manier?

Deze vraag heb ik bij de eerdere vragen als beantwoord.

9. Wat is volgens u de meerwaarde van een intake voor de potentiële sekswerker?

Of er nog meerwaarde aan het gesprek kan worden toegevoegd, ligt aan de instantie en de persoon die het gesprek voert. Een gemeenteambtenaar belast met het dossier sekswerkbranche, is niet opgeleid om een dergelijk gesprek te voeren. Dit kan je ook niet leren in een cursus van een dag of twee dagen. Hiervoor is een opleiding nodig en die heet 'Social Work'.

10. Sekswerkers worden gezien bij inschrijving RNI/Brp en KVK. Wat is volgens u de meerwaarde van een nog een gesprek?

Geen. Zie eerdere antwoorden.

11. Wat denkt u dat tijdens dit gesprek minimaal naar voren moet komen (bijvoorbeeld informatie, zelfredzaamheid, (on)afhankelijkheid, taalbarrière, risico-inventarisatie)

Dit hangt af van het doel van het pasje. Het doel zoals nu geformuleerd kan, vermoed ik, niet slagen. Als het doel bijvoorbeeld zou worden om de extremen eruit te halen, dan hebben vragen over taal, zelfredzaamheid etc wel degelijk zin. Met 'extreem' doel ik op de enkeling die af en toe voorbij komt waarbij het slachtofferschap, of een stoornis, zo duidelijk op de voorgrond staat dat er direct hulp geboden moet en kan worden.

12. Wie moet deze gesprekken gaan voeren?

Sociaal werker of sociaal verpleegkundigen.

13. Welke doelgroepen komen volgens u in aanmerking voor een intakegesprek en waarom? (Zoals escortmedewerkers, bordeelwerkers, bepaalde massagesalons, stripclubs)

Alle doelgroepen.

14. Wat moet er minimaal in een intakegesprek worden gevraagd?

Dat ligt aan het doel van het pasjessysteem. Het huidige doel zal niet werken. Als het doel realistischer wordt omschreven, dan moet met sekswerkers en hupverleners worden besproken wat er naar voren moet komen in een intake.

15. Denkt u dat er naast een intakegesprek ook een vervolgggesprek moet plaatsvinden? Zo ja, wat denkt u dat de meerwaarde is van een vervolgggesprek?

Zoals al beschreven, verwacht ik dat het huidige doel van een gesprek niet zal werken. Een vervolgggesprek ook niet. Maar bij herziening van het doel, kan het zijn dat een vervolgggesprek zinnig blijkt.

16. Hoe staat volgens u het voeren van een intake in relatie tot het uitvoeren van een legaal beroep en de privacy van de potentiële sekswerker?

Op zich is het invoeren van een vorm van vergunningverlening niet bijzonder. Dat gebeurt bij meer beroepen. Alleen zijn de gekoppelde eisen aan een vergunning/pasje

niet net zo zakelijk als bij andere beroepen, en worden vaak omschreven psychologische afwegingen meegenomen.

Het registreren van sekswerkers zou – in een ideale wereld – moeten kunnen. Maar helaas betekent het doorgaan dat als bekend wordt dat iemand sekswerker is of is geweest, een toekomst in een ander werkveld onmogelijk wordt. Nog afgezien van de psychische- en sociale schade die het aanricht.

Als we een systeem zouden hebben dat niet gekraakt kan worden, dan is registratie prima. Maar ieder systeem is te kraken.

Interview gemeente Utrecht

Datum: 21-02-2023

Gemeente Utrecht – Pasjessysteem prostitutie

Utrecht werkt op dit moment niet met een pasjessysteem, een vergunningstelsel of registratiesysteem voor sekswerkers. Dit is ook wettelijk niet toegestaan (AVG). Hieronder een beknopte samenvatting van de Utrechtse historie op het gebied van sekswerk, waar steeds een relatie wordt gelegd met het zo genoemde pasjessysteem waar de gemeente Leeuwarden vragen over heeft gesteld aan de gemeente Utrecht. Ook wordt kort ingegaan op de aanleiding voor de opdracht aan de commissie Sorgdrager. Op enkele plekken in de tekst zijn links ingevoegd naar relevante openbare stukken.

In het verleden was er in Utrecht raamprostitutie met zo'n 165 ramen, een tippelzone en een paar clubs/privéhuizen. In 2013 zag de gemeente zich genoodzaakt om [vergunningen van exploitanten van ramen in te trekken, omdat zij niet voldeden aan de vergunningseisen](#). Dit betrof ernstige zaken. Deze intrekking van vergunningen van exploitanten betekende dat ook de sekswerkers – die ramen huurden van deze exploitanten – hun werkplek kwijtraakten. In de daaropvolgende jaren is via diverse tenders geprobeerd om nieuwe raamprostitutie te realiseren ("Het Nieuwe Zandpad"). [Dit is uiteindelijk niet gelukt](#).

Sekswerkers huurden destijds de ramen van de exploitant. De gemeente had aanvankelijk geen relatie met de sekswerkers. Wel is rond 2010/2011 het barrièremiddel tegen mensenhandel ingevoerd. Een onderdeel van dit barrièremiddel vormde een registratiegesprek tussen een sekswerker en een medewerker van de GG&GD (de GGD maakte toen onderdeel uit van de gemeente Utrecht). Na een gesprek over rechten, plichten, hulpverlening, gezondheid, veiligheid werd een registratiebewijs afgegeven; dit was een voorwaarde om bij de exploitant een raam te mogen huren. Dit registreren van sekswerkers was destijds nog toegestaan. Inmiddels zou deze werkwijze in strijd zijn met de AVG: het beroep sekswerker wordt gedefinieerd als een bijzonder persoonsgegeven, waarvoor een wettelijke grondslag nodig is om over sekswerkers iets vast te leggen. Deze wettelijke grondslag is er niet. De toekomstige Wgts (Wet gemeentelijke toezicht seksbedrijven) biedt hiervoor geen oplossing (want geldt niet voor individuele sekswerkers), de toekomstige Wrs (Wet regulering sekswerk) wel; maar het is onbekend of en op welke termijn deze wet er komt.

De tippelzone bestond van 1986 tot medio 2021 en werd uiteindelijk gesloten, nadat een locatieonderzoek voor een verhuizing niet tot een passend resultaat had geleid. In het verleden werd voor sekswerkers op de tippelzone een vergunningstelsel ingericht, om de instroom van sekswerkers uit omliggende steden te reguleren nadat tippelzones in die steden waren gesloten. Utrecht werkte niet met 'pasjes'. Ook dit vergunningstelsel zou nu niet meer mogelijk zijn, want in strijd met de AVG.

Op dit moment bestaat de vergunde branche uit twee privéhuizen, een erotische massagesalon en een sekstheater. Hier hebben de sekswerkers een directe relatie met de exploitanten van deze inrichtingen. De gemeente houdt alleen toezicht op deze inrichtingen en hoeft hiervoor geen gegevens van sekswerkers vast te leggen.

De sluiting van de ramen en van de tippelzone waren aanleiding voor [de opdracht aan een onafhankelijke commissie, de commissie Sorgdrager](#), met o.a. de vraag om te verkennen hoe Utrecht nieuwe sekswerkplekken zou kunnen realiseren.

[Dit rapport is inmiddels aangeboden](#) aan college en raad, ambtelijk wordt verkend hoe aanbevelingen gerealiseerd kunnen worden. De portefeuillehouder heeft richting de raad aangegeven thuiswerken en de aanbeveling kleinschalig locatiegebonden sekswerk te willen onderzoeken. Ook is een participatietraject opgestart met verschillende belanghebbenden. Dit maakt onderdeel uit van de inventariserende fase, die loopt tot begin juni 2023.

NB: Thuiswerken mag op dit moment dus nog niet in de gemeente Utrecht. Bij melding van overlast door vermeend thuiswerken, kan een huisbezoek plaatsvinden waarbij VTH en Belle (de hulpverlening) samen optrekken.

We zien in de praktijk dat het wel/niet registreren veel verschillende meningen en reacties oplevert van voor- en tegenstanders. Dit is expliciet terug te zien in de consultatiereacties op de Wet regulering sekswerk (deze zijn openbaar, maar worden in voorkomende gevallen ook gedeeld op Social Media). Voorstanders van registreren noemen argumenten zoals: het is belangrijk om sekswerkers met naam en toenaam te registreren in het kader van het tegengaan van misstanden; tegenstanders stellen de vraag: “Waarom maakt registratie het voor de sekswerker veiliger?” en geven aan dat sekswerkers zich toch niet laten registreren (want zij hebben hierbij geen belang), dat registratie stigmatiserend en/of criminaliserend is, of stigma en criminalisering verder in de hand werkt.

Interview gemeente Groningen

Datum:19-22-2022

Deelnemers: Wim Haverdings, Machteld Aartsen, Marco Verkade, Frank Stuiver

1. Wat is uw functie? Op welke manier bent u betrokken bij de doelgroep sekswerkers?

Teamleider Horeca en Prostitutie, Gemeente Groningen. Bij ondermijning kijken wij naar horecatak. Ook valt de poot prostitutie onder ons.

2. Heeft u een beeld bij het afnemen van een intakegesprek bij potentiële sekswerkers?

Ja

3. Zo ja, kunt u uw beeldvorming hierover met ons delen?

Wat zijn de afwegingen geweest om intakegesprek in te voeren? Vanuit de gemeenteraad is aandacht gekomen om niet te wachten op wetgeving omtrent prostitutie, maar om actief actie te ondernemen. Zonder het intakegesprek moeten sekswerkers zelf alles regelen en zijn ze snel afhankelijk van de exploitant. In gezamenlijkheid met exploitanten, afvaardiging van sekswerkers, politie en gemeente is het intakegesprek ingevoerd. Elke kamerverhuurder werkt mee aan vergunning en er is een eenduidig geluid vanuit het sekswerkveld dat prostituees via de gemeente moeten gaan.

Het intakegesprek is vooral geen waterdichte methode om in 30 minuten erachter te komen dat de situatie van de sekswerker niet helemaal zuiver is. Het is niet mogelijk ook om op een politieachtige manier het circuit waterdicht in beeld te hebben. Dat moet ook niet het doel zijn.

Het doel van het intakegesprek is dat sekswerkers veilig met een goede basis aan het werk kunnen. Ik denk dat Groningen in de prostitutiewereld bekend wordt. Er wordt gecontroleerd door het intakegesprek dus kan het zijn dat je criminelen verjaagt naar andere steden waar het niet gebeurt.

4. Denkt u dat een intakegesprek drempelverhogend werkt voor uitbuiters en mensenhandelaren? Zo ja, op welk manier?

Door heel streng te zijn in het verstrekken van pasjes, kan het averechts werken waarbij sekswerkers in het onvergunde/illegale circuit terechtkomen. Laat je ook niet verleiden om heel veel pasjes te weigeren om resultaat te boeken, dat is schijn. Maar criminelen die rondreizen met vrouwen kunnen in Groningen niet makkelijk een pasje krijgen. Zij zullen Groningen sneller overslaan.

5. Bent u bekend met het pasjessysteem in de gemeente Groningen?

Ja

6. Draagt dit volgens u bij aan de veiligheid van de sekswerkers? Zo ja, op welke manier?

Tijdens het intakegesprek van 30 minuten krijg je een beeld waarbij een slecht onderbuikgevoel kan ontstaan, doordat bijvoorbeeld het verhaal te mooi is. Dit is niet meteen een reden om het pasje niet af te geven. De mate van onderbuikgevoel kun je wel delen en trends kun je signaleren en delen. Tijdens het intakegesprek kun je ook merken of iemand hulp nodig heeft, dit kun je alvast aanbieden.

Juist door het pasje te geven kan de sekswerker aan het werk en geld verdienen. De gemeente kan met de betrokken partijen de sekswerker in het beeld houden en kijken wat er gebeurt. Met het pasje zie je de persoon terug in het werkgebied, waar ook hulpverlening rondloopt. Als het pasje niet wordt afgegeven is de kans groot dat de sekswerker in de onvergunde prostitutie belandt, dan ben je ze helemaal kwijt. Het pasjessysteem geeft iets meer een gevoel van veiligheid en een crimineel wil geen pottenkijkers van gemeenten d.m.v. intakegesprekken.

Naast het invoeren van intakegesprekken moet het toezicht op de onvergunde wereld gecontroleerd worden. Alle twijfelaars in vergunde wereld lopen naar onvergunde kant, ze denken dat door het intakegesprek overal in beeld komen. Daarnaast moet de kamerverhuur niet kapot gereguleerd worden, maar de onvergunde sector worden aangepakt.

7. Welke nadelen ziet u bij de invoering van een pasjessysteem?

Als het pasjessysteem gebruikt wordt om bij elk onderbuikgevoel tijdens het intakegesprek de vergunning niet te geven. Hierdoor duw je de sekswerkers de onvergunde wereld in.

8. Denkt u dat een intakegesprek informatief en preventief werkt? Zo ja, op welke manier?

We geven voorlichting over de gezondheidskant en leggen uit waren vrouwen terecht kunnen bij andere (psychische problemen). Op deze manier werkt dus een gesprek informatief. Door de check te doen op de zaken die een sekswerkers minimaal geregeld moet hebben alvorens ze op gesprek komt (zie vraag 11) maak je dat de sekswerker al op verschillende plekken is gezien en zaken heeft geregeld.

Voor wat betreft het preventieve stuk: wij proberen sekswerkers zo goed mogelijk te informeren. Wij denken echter dat op het moment dat je meer 'controle' gaat uitoefenen op het vergunde stuk, je het toezicht op de onvergunde sector goed moet neerzetten.

9. Wat is volgens u de meerwaarde van een intake voor de potentiële sekswerker?

Er wordt gecontroleerd of de zaken op orde zijn, zoals een ruimte om te werken en huisvesting. Tijdens het intakegesprek kun je merken of iemand hulp nodig heeft, dit kun je alvast aanbieden.

10. Sekswerkers worden gezien bij inschrijving RNI/Brp en KVK. Wat is volgens u de meerwaarde van een nog een gesprek?

Zie het antwoord op vraag 8.

11. Wat denkt u dat tijdens dit gesprek minimaal naar voren moet komen (bijvoorbeeld informatie, zelfredzaamheid, (on)afhankelijkheid, taalbarrière, risico-inventarisatie)

Er moet een goede plek zijn voor de gesprekken. Het moet een vertrouwelijke omgeving zijn voor de sekswerker. Ook moet de ICT-voorziening goed zijn op de locatie, de volgende zaken worden gecontroleerd: KVK nummer, ID, makelaarsuite, Bsn-nummer. Ook moet je alle minuit vertaling kunnen regelen, veel sekswerkers spreken geen Engels of Nederlands.

Met alle opgedane ervaring kan je er nog steeds naast zitten qua beoordeling. Achter elke boom hoef je geen crimineel te vinden, maar ook niet elke situatie is goed. Accepteer dat je ernaast kan zitten, dan ben je geschikt. Niet elke sekswerker is zielig met een crimineel achter diegene, maar besef wel dat het werk niet uit luxe gedaan wordt. Hun veiligheidsgevoel is vaak gebaseerd op verhalen van andere sekswerkers waar verteld wordt dat in Nederland veel geld te verdienen is. De verhalen die bij het intakegesprek verteld worden zijn heel interessant, maar ze worden niet gecheckt.

12. Wie moet deze gesprekken gaan voeren?

Een werknemer van de GGD en een werknemer van OOV voeren in Groningen samen het gesprek.

13. Welke doelgroepen komen volgens u in aanmerking voor een intakegesprek en waarom? (Zoals escortmedewerkers, bordeelwerkers, bepaalde massagesalons, stripclubs)

Alle inrichtingen en bedrijven waar tegen betaling seksuele handelingen worden verricht. Dit zijn dus de specifieke massagesalons, bordelen, clubs en de escortbranche. Thuisprostitutie is in Groningen niet toegestaan.

14. Wat moet er minimaal in een intakegesprek worden gevraagd?

Bij het intakegesprek wordt o.a. gecontroleerd of de sekswerker een werkplek heeft, een woonplek heeft, een plek om te slapen en of het papierwerk in orde is. In Groningen mag de sekswerker in dezelfde ruimte slapen als waar gewerkt wordt. Dit om enorm hoge huurkosten te beperken.

15. Denkt u dat er naast een intakegesprek ook een vervolgggesprek moet plaatsvinden? Zo ja, wat denkt u dat de meerwaarde is van een vervolgggesprek?

Het intakegesprek is gekoppeld aan het afgeven van een pasje dat een geldigheidsduur heeft van 2 jaar. Dit betekent dat de sekswerker na 2 jaar een nieuw pasje moet ophalen en dus een gesprek moet voeren.

16. Hoe staat volgens u het voeren van een intake in relatie tot het uitvoeren van een legaal beroep en de privacy van de potentiële sekswerker?

Er wordt niks geregistreerd van wie er werken of gewerkt hebben. Dat lag destijds politiek heel gevoelig. Het is belangrijk om in alle protocollen te garanderen dat er niet aan de privacy gezeten wordt. Wel werden/worden de eisen als ZZP'er gecontroleerd.

Extra vraag: hoeveel gesprekken heb je op jaarbasis en wat kost het aan capaciteit?

Elke week hebben wij van 1 tot 4 spreekuur. 80% van de keren zit het spreekuur vol. De pasjes zijn in Groningen 2 jaar geldig, dus komen ook sekswerkers langs voor een verlenging. Bij het spreekuur zit iemand van GGD en iemand van OOV, dus ben je 6 uur per week kwijt. Daarnaast heb je de administratie en het maken van pasjes. In totaal ben je een halve werkdag kwijt, dit geldt voor zowel GGD als OOV.

Extra vraag: Ben je wel eens teruggeroepen omdat je ernaast zat en welke consequenties hangen daaraan vast?

Ik ben nog nooit teruggeroepen.

Extra vraag: Wat staat er op het pasje en is het een controle of beheerssysteem?

We hebben twee kleuren pasjes: een wit pasje voor het red light district en een groen pasje voor seksinrichtingen zoals massagehuis met sekshandelingen. Op het pasje staat het bewijs van intake en hun foto, verder staan er geen persoonsgegevens op. De foto wordt niet geregistreerd en ook niet bewaard. In Groningen is het politiek draagvlak gekomen door harde eisen zoals het beschermen van privacy, zoals het niet bewaren van foto's.

Je hoeft nooit je pasje te laten zien als die ander zich niet legitimeert. Het pasje werkt niet als legitimatiesysteem tussen de klant en de sekswerker, dat is ook niet mogelijk door het gebrek aan persoonlijke informatie. Het pasjessysteem is geschikt voor de exploitant en sekswerker. Het pasjessysteem moet je ook niet als legitimatie willen gebruiken. Als er iemand bij het intakegesprek doorheen komt met foute informatie en een klant vraagt naar dit pasje en sekswerker is niet legitiem, dan ligt de verantwoording bij de gemeente. Maar dan gaat het pasje ook het doel voorbij.

Interview GGD

Datum: 30-01-2023

Deelnemers: Truda Praat, Manisha Biekram, Machteld Aartsen, Marco Verkade, Frank Stuiver

1. Wat is uw functie? Op welke manier bent u betrokken bij de doelgroep sekswerkers?

Truda Praat, Sociaal verpleegkundige, betrokken via o.a. een spreekuur voor sekswerkers op de Wêaze.

Manisha Biekram Strategisch beleidsadviseur

2. Heeft u een beeld bij het afnemen van een intakegesprek bij potentiële sekswerkers?

Ja.

3. Zo ja, kunt u uw beeldvorming hierover met ons delen?

GGD heeft nauwe contacten met de gemeente en de werkwijze in Groningen. Haar zorg zit op het invoeren van een pasjessysteem en intakes. Dit zou ten koste kunnen gaan van laagdrempeligheid die nodig is voor het aanbieden van voorlichting rondom seksualiteit en het afnemen van SOA-testen. De ervaringen in Groningen zijn anders dan dat het ten koste gaat van het behoud van laagdrempeligheid. Voor GGD is de laagdrempeligheid heel belangrijk om de zorg te kunnen verlenen.

4. Denkt u dat een intakegesprek drempelverhogend werkt voor uitbuiters en mensenhandelaren? Zo ja, op welk manier?

De meest kwetsbaren zullen minder gebaat zijn bij het intakegesprek. De verwachting is dat het contact met hen nog minder zal worden. Juist deze kwetsbare doelgroep werkt vaker illegaal als sekswerker en zullen dan ook tijdens een intake niet worden gezien. Dat contact met hen zal nog minder worden. Daarnaast kunnen pasjes, registratie, foto's maken e.d. averechts werken. GGD gaat niet met politie mee, om beeldvorming te voorkomen en laagdrempeligheid te waarborgen.

5. Bent u bekend met het pasjessysteem in de gemeente Groningen?

Ja

6. Draagt dit volgens u bij aan de veiligheid van de sekswerkers? Zo ja, op welke manier?

7. Welke nadelen ziet u bij de invoering van een pasjessysteem?

GGD heeft weinig vertrouwen dat dit pasjessysteem waardig nut zal hebben. Er wordt gepleit om het niet te formaliseren, maar toe te passen in bestaande structuren. Doelgroep is zo divers, dat maakt het enorm lastig om het goede met dit systeem te doen.

(Zie ook antwoord Vraag 4.)

8. Denkt u dat een intakegesprek informatief en preventief werkt? Zo ja, op welke manier?

9. Wat is volgens u de meerwaarde van een intake voor de potentiële sekswerker?

Je kan het als een opening gebruiken om voor gezondheid te kunnen pleiten.

10. Sekswerkers worden gezien bij inschrijving RNI/Brp en KVK. Wat is volgens u de meerwaarde van een nog een gesprek?

11. Wat denkt u dat tijdens dit gesprek minimaal naar voren moet komen (bijvoorbeeld informatie, zelfredzaamheid, (on)afhankelijkheid, taalbarrière, risico-inventarisatie)

De sekswerkers moeten hun rechten en plichten weten. GGD zou graag willen dat de sekswerkers de GGD weten te vinden. Daarnaast is het erg belangrijk dat de anonimiteit is gewaarborgd en dat bij het gesprek iemand aanwezig is die beide talen spreekt. De fysieke aanwezigheid is enorm belangrijk, omdat de non-verbale communicatie wordt opgemerkt.

12. Wie moet deze gesprekken gaan voeren?

Je wilt absoluut niet de indruk wekken dat het gesprek er is om te handhaven. Het is onverstandig om samen gesprekken te voeren, GGD moet voor gezondheid staan en niet meer dan dat. Daarentegen kun je het ook zien als een opening om juist voor gezondheid te kunnen pleiten.

13. Welke doelgroepen komen volgens u in aanmerking voor een intakegesprek en waarom? (Zoals escortmedewerkers, bordeelwerkers, bepaalde massagesalons, stripclubs)

14. Wat moet er minimaal in een intakegesprek worden gevraagd?

15. Denkt u dat er naast een intakegesprek ook een vervolgggesprek moet plaatsvinden? Zo ja, wat denkt u dat de meerwaarde is van een vervolgggesprek?

Lastige vraag. Dat zal moeten blijken, maar GGD is hierover niet dolenthousiast.

16. Hoe staat volgens u het voeren van een intake in relatie tot het uitvoeren van een legaal beroep en de privacy van de potentiële sekswerker?

Extra vraag: Hoe vaak komt onderbuikgevoel bij gesprekken die je voert voor?

Een paar keer per jaar. Maar zulke signalen vang je niet op bij een intakegesprek.

Extra vraag: Is zo'n intakegesprek helpend voor de doelgroep?

Het is belangrijk om de verschillen en de winst te achterhalen sinds de invoering van het intakegesprek. Daarnaast is het belangrijk om de scheiding van rol- en taakverdeling duidelijk aan te geven en te waarborgen.

Extra vraag: Wordt het circuleren van groepen sekswerkers door Leeuwarden met het pasjessysteem voorkomen?

GGD denkt van niet. De business is het rondtrekken, want nieuwe gezichten zorgen voor nieuwe ervaringen.

Interview Fier

Datum: 13-12-2022

Aanwezigen: Pytrik Wijbenga, Anna Hoogland, Rob Kelder (Fier) Machteld Aartsen, Marco Verkade, Frank Stuiver (gemeente Leeuwarden)

1. Wat is uw functie?

Op welke manier bent u betrokken bij de doelgroep sekswerkers?

Rob Kelder, Zorgcoördinator slachtoffer mensenhandel. Nauwe samenwerking mensenhandel team politie en Zorg en Veiligheidshuis Friesland.

Pytrik Wijbenga en Anna Hoogland, medewerkers prostitutie maatschappelijk werk Fier (MPW). Ze bieden laagdrempelige ondersteuning en begeleiding in Friesland.

Alle drie vallen onder hetzelfde team.

2. Heeft u een beeld bij het afnemen van een intakegesprek bij potentiële sekswerkers?

Ja

3. Zo ja, kunt u uw beeldvorming hierover met ons delen?

Fier heeft met gemeente Groningen gesproken en hoorde dat het goed werkt. Het pasjessysteem moet een barrière zijn voor praktijken in de mensenhandel, maar niet voor de personen het beroep uitoefenen. Sekswerkers kunnen het pasjessysteem met intakegesprek voelen als een drempel, waardoor de kans bestaat dat het averechts werkt.

4. Denkt u dat een intakegesprek drempelverhogend werkt voor uitbuiters en mensenhandelaren? Zo ja, op welk manier?

Ja

5. Bent u bekend met het pasjessysteem in de gemeente Groningen?

Ja

6. Draagt dit volgens u bij aan de veiligheid van de sekswerkers? Zo ja, op welke manier?

Het pasjessysteem heeft een beheersmatige/controlerende functie, daar werkt Fier minder mee. Maar met het pasjessysteem is wel bekend dat iedereen een gesprek heeft gehad met hulpverleners.

7. Welke nadelen ziet u bij de invoering van een pasjessysteem?

Er moet voorkomen worden dat bij het intakegesprek vragen gesteld worden over zaken die er niet toe doen zoals bijvoorbeeld bepaalde privé gerelateerde vragen. Dit kan namelijk juist de kloof tussen hulpverlening en sekswerkers doen vergoten.

8. Denkt u dat een intakegesprek informatief en preventief werkt? Zo ja, op welke manier?

Ja, de sekswerkers kunnen geïnformeerd worden over alle mogelijkheden m.b.t. gratis hulp.

9. Wat is volgens u de meerwaarde van een intake voor de potentiële sekswerker?

Je kan duidelijk maken waar zij terecht kunnen voor vragen en hulp. Je kan ook pogen

om te achterhalen of het werk vrijwillig of onder (enige vorm van) dwang wordt uitgevoerd. Dit is echter wel in een eerst gesprek erg moeilijk te duiden. Er kunnen namelijk gewenste antwoorden worden gegeven omdat persoon in kwestie op een andere manier onder dwang wordt gehouden. Rob vertelt over 1 situatie waarbij een vrouw heeft aangegeven dat ze, als ze een intake had gehad ze wel eerlijk zou hebben gezegd dat ze dit onder de dwang moet doen.

10. Sekswerkers worden gezien bij inschrijving RNI/Brp en KVK. Wat is volgens u de meerwaarde van een nog een gesprek?

Deze gesprekken zouden los van elkaar gevoerd moeten worden. De hulpverlening die informatievoorziening vanuit zorg en gemeente vanuit de inschrijvingen.

11. Wat denkt u dat tijdens dit gesprek minimaal naar voren moet komen (bijvoorbeeld informatie, zelfredzaamheid, (on)afhankelijkheid, taalbarrière, risico-inventarisatie).

Fier kan vertellen wat zij aanbieden. De nadruk moet op kennismaking en informeren liggen. Het is belangrijk dat er aangegeven wordt dat er hulp beschikbaar is en via welke kanalen. Het is van belang dat het intakegesprek niet als een examen of verhoor wordt gevoeld. Het gesprek moet open zijn met een reikende hand.

12. Wie moet deze gesprekken gaan voeren?

Er wordt een idee geopperd om het intakegesprek in twee delen uit te voeren om een duidelijke scheidlijn te plaatsen tussen het gemeentelijke gesprek en het gesprek met de hulpverlening. Ook is het verstandig om de gesprekken separaat uit te voeren met verschillende personen. Het is voor de sekswerkers van belang om de hulpverleningslijnen duidelijk en kort te vinden.

Eén persoon van de hulpverleningsorganisatie en één persoon van gemeente Leeuwarden apart van elkaar, maar aansluitend op elkaar. Dit om de snelheid van het proces erin te houden. Ook dient de sekswerker alleen gesproken te worden, zonder bekende.

De personen waar Fier zorgen over heeft, blijven hier naar verwachting kortstondig (korter dan een jaar). Echter worden verschijnselen van mensenhandel veelal pas later opgevangen.

13. Welke doelgroepen komen volgens u in aanmerking voor een intakegesprek en waarom? (Zoals escortmedewerkers, bordeelwerkers, bepaalde massagesalons, stripclubs)

Alle legale beroepen betrekken bij het intakegesprek. Ook sekswerkers die werken in stripclub, escortdames e.d.

14. Wat moet er minimaal in een intakegesprek worden gevraagd?

Het is belangrijk dat het gesprek over werk gaat en niet over henzelf en het privéleven. Het doel moet zijn om kenbaar te maken dat er hulp beschikbaar is en dat dit gesprek niet ter controle van hen is.

15. Denkt u dat er naast een intakegesprek ook een vervolggesprek moet plaatsvinden? Zo ja, wat denkt u dat de meerwaarde is van een vervolggesprek?

Dit is een lastige. Het doel van het vervolggesprek moet zich richten op het in contact blijven en met ze mee te kunnen kijken.

16. Hoe staat volgens u het voeren van een intake in relatie tot het uitvoeren van een legaal beroep en de privacy van de potentiële sekswerker?

Persoonsgegevens mogen niet opgeslagen worden en er mag geen database bijgehouden worden.

Extra vraag: Er is een afname in bordeelwerk. Denken jullie dat deze aanpak het juiste is om een drempel op te werpen voor mensenhandel en zichtbaar te zijn als hulpverlening?

Het is belangrijk om zichtbaar te blijven als hulpverlening. Met deze aanpak kunnen gedwongen sekswerkers wel in gesprek komen waar zij geïnformeerd worden over de hulpmogelijkheden. Momenteel is zo'n 1/3 van het aantal werkplekken op de Waeze benut. Het overgrote deel van de sekswerkers hebben geen Nederlandse nationaliteit.

Interview Leger des Heils

Datum: 16-02-2022

Aanwezigen: Harmina Pieteron (Leger des Heils), Machteld Aartsen, Marco Verkade, Frank Stuiver (gemeente Leeuwarden)

1. Wat is uw functie? Op welke manier bent u betrokken bij de doelgroep sekswerkers?

Harmina Pieteron, teammanager Mensenhandel en prostitutie regio Noord

2. Heeft u een beeld bij het afnemen van een intakegesprek bij potentiële sekswerkers?

Ja

3. Zo ja, kunt u uw beeldvorming hierover met ons delen?

Ik ben bekend met de intakegesprekken in Groningen. Deze worden gevoerd door Handhaving en GGD op een neutrale plek in het gemeentehuis. De medewerkers hebben de basis cursus mensenhandelbestrijding gevolgd. Het gesprek duurt een half uur. Er wordt gekeken naar de juiste gegevens en documenten van de persoon, of er contact is met een exploitant voor een kamer, hoe de GGD in Groningen werkt en naar signalen van mensenhandel. Als er een onzuiver signaal wordt opgevangen tijdens het gesprek, wordt de informatie doorgegeven aan de zorgcoördinator slachtoffer mensenhandel. Harmina ziet geen reden om het gesprek te splitsen tussen handhaving en GGD. Wel pleit Harmina voor een sterke samenwerking tussen betrokken partners, zoals handhaving, wijkteams, woningbouwverenigingen. Problematiek omtrent prostitutie komt nooit alleen. In een sterke samenwerking zit de winst.

4. Denkt u dat een intakegesprek drempelverhogend werkt voor uitbuiters en mensenhandelaren? Zo ja, op welke manier?

Ja, het aanvragen van een pas werpt een drempel op. De gemeente weet hiermee ook precies wie in de sector werkt. Het pasjessysteem werkt als controlemiddel.

5. Bent u bekend met het pasjessysteem in de gemeente Groningen?

Ja

6. Draagt dit volgens u bij aan de veiligheid van de sekswerkers? Zo ja, op welke manier?

7. Welke nadelen ziet u bij de invoering van een pasjessysteem?

Het pasjessysteem kan ook een drempel zijn voor de sekswerker, waardoor deze naar een andere gemeente gaat of in het onvergonde circuit terechtkomt. Echter, met of zonder intake ziet Harmina dat er sinds corona meer mensen in de onvergonde sector verdwijnen, zowel in grote steden als Amsterdam als Leeuwarden.

8. Denkt u dat een intakegesprek informatief en preventief werkt? Zo ja, op welke manier?

Ja, signalen van mensenhandel kunnen worden opgevangen en de GGD kan informatie verstrekken.

9. Wat is volgens u de meerwaarde van een intake voor de potentiële sekswerker?

Kennismaking, zodat je weet wie er in de seksbranche werken. Het is een eerste

screening en eventuele barrières kun je dan direct ondervangen en doorverwijzen naar de juiste instantie zie verder antwoord vraag 11

10. Sekswerkers worden gezien bij inschrijving RNI/Brp en KVK. Wat is volgens u de meerwaarde van nog een gesprek?

Er is zeker een meerwaarde. De KVK kijkt niet naar de zaken waar een gemeente wel naar kijkt. Je wil het de mensenhandelaren zo moeilijk mogelijk maken. De betrokken werknemers moeten wel de basiscursus mensenhandel bestrijding hebben gevolgd om de signalen te zien.

11. Wat denkt u dat tijdens dit gesprek minimaal naar voren moet komen (bijvoorbeeld informatie, zelfredzaamheid, (on)afhankelijkheid, taalbarrière, risico-inventarisatie)

Checken of ze de gegeven informatie begrijpen, checken of er sprake is van een taalbarrière, zo ja : dan aanbieden van Nederlandse les , en of er signalen zijn van mensenhandel

12. Wie moet deze gesprekken gaan voeren?

Handhaving en GGD. Wanneer er signalen van mensenhandel worden opgevangen, dient dit overlegd te worden met de zorgcoördinator slachtoffer mensenhandel.

13. Welke doelgroepen komen volgens u in aanmerking voor een intakegesprek en waarom? (Zoals escortmedewerkers, bordeelwerkers, bepaalde massagesalons, stripclubs)

Het pasjessysteem moet voor iedereen gelden als je het goed wilt doen, ook bij diegene die nu al werkzaam zijn in de seksbranche

14. Wat moet er minimaal in een intakegesprek worden gevraagd?

Documentatie gegevens (leeftijd, paspoort, afkomst), waar de persoon gaat werken, of de persoon al contact heeft met een exploitant, waar de persoon gaat wonen etc. Wanneer alle signalen goed zijn, is het raadzaam om meer aandacht te schenken aan de rol van ZZP'er. Hoe zelfstandig is die persoon in de praktijk? Het Leger des Heils pleit ervoor om de sekswerkers weerbaar en zelfstandig te maken. Dit betekent dat er niet direct bij het gesprek hulpverlening moet worden aangeboden, maar wanneer er vraag naar is, dat de hulpverlening dan echt goed geregeld is.

15. Denkt u dat er naast een intakegesprek ook een vervolgesprek moet plaatsvinden? Zo ja, wat denkt u dat de meerwaarde is van een vervolgesprek?

Ja, De winst zit in een vervolgspraak. In Groningen is de pas twee jaar geldig en dient de pas daarna verlengd te worden. Wanneer er gesignaleerd wordt dat iemand zich niet goed redt, moet er een mogelijkheid zijn om de persoon hulp of een vervolgesprek te bieden. De groep bestaat uit kwetsbare mensen, waarvan taalbarrière een probleem kan zijn of de persoon een verstandelijke beperking heeft. Hierdoor ontstaat afhankelijkheid en kwetsbaarheid. Het is belangrijk dat zulke informatie ook met partners gedeeld wordt.

16. Hoe staat volgens u het voeren van een intake in relatie tot het uitvoeren van een legaal beroep en de privacy van de potentiële sekswerker?

Het leger des Heils ziet het sekswerken als een kwetsbaar beroep. Uit de praktijk blijkt namelijk dat het werk de sekswerkers kwetsbaar maakt en dat het een kwetsbare groep is. Het is van belang om de ogen niet te sluiten voor de kwetsbaarheden die het werk met zich meebrengt. Het is een sector waar veel misstanden voorkomen. Tijdens het intakegesprek hoef je niet te betuttelen, maar het is wel belangrijk om de persoon te volgen. Je behandelt en benadert iemand als een zelfstandige volwassene; dat moet je uitgangspunt zijn. Maar tijdens het gesprek moet je in je achterhoofd scherp blijven op de mogelijke signalen.

Extra vraag. Heb je in beeld van andere gemeenten die intakegesprekken voeren?

Nee, Assen werkt wel met een vergunning voor thuiswerk. Groningen is de enige met intakegesprek.

Door corona is het tekort door de bocht om te zeggen dat vrouwen geen interesse hebben om zich te melden voor een vergunning voor thuiswerken.

Interview Politie

Datum: 06-03-2023

Deelnemers: Peter Brouwer (politie), Machteld Aartsen, Frank Stuiver (gem. Leeuwarden)

1. Wat is uw functie? Op welke manier bent u betrokken bij de doelgroep sekswerkers?

Peter Brouwer, Teamleider mensenhandel, locatie Leeuwarden, Politie Noord-Nederland. Peter heeft zich jarenlang beziggehouden met het prostitutiebeleid in Leeuwarden.

2. Heeft u een beeld bij het afnemen van een intakegesprek bij potentiële sekswerkers?

Ja

3. Zo ja, kunt u uw beeldvorming hierover met ons delen?

Ik ben bekend met de intakegesprekken in Groningen. In Leeuwarden hebben wij het enorm goed voor elkaar door de korte lijnen. Dit is de enige manier om zo illegale activiteiten te onderscheppen. Echter heeft de AVG-wetgeving het wel lastiger gemaakt.

4. Denkt u dat een intakegesprek drempelverhogend werkt voor uitbuiters en mensenhandelaren? Zo ja, op welke manier?

Door veel barrières op te werpen gaan ze het illegale circuit in. Mocht je het niet vertrouwen tijdens het intakegesprek, is het raadzaam om ze alsnog toe te staan om in de vergunde sector te werken. Hierdoor kun je ze in de gaten houden en is er contact en toezicht. Anders verdwijnen ze in het illegale circuit en is er geen zicht meer op.

5. Bent u bekend met het pasjessysteem in de gemeente Groningen?

Ja

6. Draagt dit volgens u bij aan de veiligheid van de sekswerkers? Zo ja, op welke manier?

Ik denk niet dat het pasjessysteem Mensenhandel zal verminderen. Het is de vraag wie het pasjessysteem gaat handhaven. Er kan veel geregistreerd worden, maar als het niet gehandhaafd wordt, heeft het weinig nut. Het pasjessysteem kan handig zijn voor de vergunde sector op de Weaze, maar dat is wel dubbel want daar staat men al geregistreerd.

7. Welke nadelen ziet u bij de invoering van een pasjessysteem?

Met name de controleerbaarheid en wat wordt er vastgelegd. Het pasjessysteem zal gecontroleerd moeten worden, anders heeft het systeem ook geen nut. Daarnaast kan een persoon met een pasje ook deels in het legale en illegale circuit werken. Door de invoering van dit systeem krijg je heel veel administratief werk, terwijl je de illegale sector hier niet mee raakt.

8. Denkt u dat een intakegesprek informatief en preventief werkt? Zo ja, op welke manier?

Ja een intakegesprek kan zeker werken, maar dan met het doel om informatief en preventief bezig te zijn, zodat de sekswerker weet aan wat voor regels zij/hij zich moet houden en wat voor hulp geboden kan worden.

9. Wat is volgens u de meerwaarde van een intake voor de potentiële sekswerker?

Een intakegesprek hoeft niet verkeerd te zijn, maar het is belangrijk om het doel voor ogen te houden.

Wat wil je ermee bereiken. Het intakegesprek kan drempel opwerpend werken, maar als ze in illegaal circuit werken wat heb je er dan aan? De kracht zit hem in het controleren op "straat", kennen en gekend worden in het netwerk.

10. Sekswerkers worden gezien bij inschrijving RNI/Brp en KVK. Wat is volgens u de meerwaarde van een nog een gesprek?

Als eerst een goed intakegesprek wordt gehouden, met de juiste informatie en preventie voorwaarden zou het niet nodig moeten zijn bij de andere inschrijvingen.

11. Wat denkt u dat tijdens dit gesprek minimaal naar voren moet komen (bijvoorbeeld informatie, zelfredzaamheid, (on)afhankelijkheid, taalbarrière, risico-inventarisatie)

De zelfstandigheid van de sekswerker zou voorop moeten staan samen met een risico-inventarisatie. Ze moeten wel kenbaar kunne maken wat ze wel en niet willen. Uit de controles bij ons zien wij vrij vaak, dat de sekswerkers zich middels google translate uitdrukken.

12. Wie moet deze gesprekken gaan voeren?

Bij politie zit er een opleiding aan vast op het gebied van sekswerk. Het lijkt mij niet realistisch om zomaar twee mensen van de gemeente de intakegesprekken af te laten nemen. Daarnaast heb je iemand nodig die mondig bekwaam is en zich goed kan redden met de gesprekken. Sekswerkers spreken veelal weinig Nederlands en het Engels is vaak ook gebrekkig. De mensen die deze intakegesprekken gaan voeren zullen toch minimaal opgeleid moeten zijn. Zodat zij in ieder geval de signalen mensenhandel herkennen.

Extra vraag: Is iemand extra kwetsbaar door geen Nederlands te praten?

Wij monitorden en keken hoe ze zich gedroegen. De meeste sekswerkers komen niet uit Nederland en weinigen weten in welke stad ze zijn. Daarbij maakt dat ze ook weinig uit, ze willen gewoon werken om geld te verdienen. Dus nee ze hoeven niet extra kwetsbaar te zijn, maar ze moeten wel mondig zijn en voor zichzelf durven opkomen.

13. Welke doelgroepen komen volgens u in aanmerking voor een intakegesprek en waarom? (Zoals escortmedewerkers, bordeelwerkers, bepaalde massagesalons, stripclubs)

Sekswerkers, in alle categorieën. Hier komen de meeste gevallen van kwetsbaarheid voor. Hierbij gaat het om de bescherming van een van de belangrijkste grondrechten, de Lichamelijke integriteit.

14. Wat moet er minimaal in een intakegesprek worden gevraagd?

Zie vraag 11.

15. Denkt u dat er naast een intakegesprek ook een vervolgesprek moet plaatsvinden? Zo ja, wat denkt u dat de meerwaarde is van een vervolgesprek?

In principe niet, als het goed is werkt men dan in de vergunde sector, waar regelmatig controles worden uitgevoerd. Tijdens die controles vinden er ook gesprekken plaats.

16. Hoe staat volgens u het voeren van een intake in relatie tot het uitvoeren van een legaal beroep en de privacy van de potentiële sekswerker?

Hierover zijn al vele discussies gevoerd. Wat bij mij voorop staat is dat het een risicovol beroep is en dat sekswerkers hierover zo goed mogelijk moeten worden geïnformeerd. Het is echt geen eerste beroepskeuze van hen. Meestal is het financiële nood en soms zelfs gedwongen door mensenhandel.

Extra vraag: Moeten we focus leggen op intakes of hulpverlening/signalen

De focus moet gelegd worden op voorlichting, signaleren en informatie verstrekken.

Extra vraag: Is intakegesprek nodig om hulp te kunnen bieden of werkt het zo al?

Het intakegesprek heeft meerwaarde, indien het gericht is op signaleren potentiële slachtoffers en het verstrekken van voorlichting en informatie.

Extra vraag: Wat is nodig in prostitutie(beleid)? Geef dat aub mee aan Buma en gemeenteraad

Controleurs dienen goed opgeleid/begeleid te worden. Vanuit het team Mensenhandel van de politie willen wij ook gezamenlijke oefendagen organiseren met de controleurs van de gemeente om ervaring op te doen. Het is belangrijk om dit in koppels te doen om de laagdrempeligheid te waarborgen. Dan krijg je heel veel informatie.

Extra vraag: Zie je dat er meer illegaliteit of lastige problematiek is?

Corona periode heeft veel bijgedragen aan de illegale prostitutie in de woonwijken. Hiervan profiteert de criminaliteit, door panden illegaal beschikbaar te stellen.

Extra vraag: Wat vind je van wet Regulering sekswerk

Deze laat veel te lang op zich wachten en het initiatief om deze wet te maken was goed maar door alle aanpassingen verliest het initiatief zijn kracht.

De visie van (voormalig)sekswerkers

Via de GGD is er contact gelegd met sekswerkers. Er is vanuit de gemeente een verzoek gedaan om in gesprek te gaan over de gedachte van het invoeren van het pasjessysteem en bijbehorende pasje. De brief die is verzonden vindt u hieronder. Hieruit kwamen een viertal respondenten die zijn bevroegd.

Brief deskundigen

Beste mevrouw,

Graag wil ik met u in contact komen. Ik ben Machteld Aartsen en werk bij de gemeente Leeuwarden.

Wilt u meedenken in een vraagstuk dat wij hebben?

Als gemeente denken we erover na of het zinvol is om een gesprek met mensen te voeren voordat ze als sekswerker in de gemeente komen werken.

Dit willen wij doen om ervoor te zorgen dat mensen zich veilig voelen in het werk. Wij willen ook graag dat mensen weten waar ze hulp kunnen krijgen.

Ik vraag u dit omdat uw zelf sekswerker bent of bent geweest. U kunt daardoor goed inschatten of het zinvol is om een gesprek te voeren. Wij delen uw gegevens niet.

Ik hoop dat u open staat voor een afspraak met mij.

Als u vragen heeft, neem dan gerust contact met mij op.

Met vriendelijke
groet,

Machteld Aartsen
Beleidsadviseur Sociaal Domein
Gemeente Leeuwarden
Sector Beleid en Strategie
E machteld.aartsen@leeuwarden.nl
T (058) 233 6129 M 06 500 500 11

Drie van vier vrouwen waar een gesprek mee is gevoerd zagen geen meerwaarde in een intakegesprek.

De reden hiervoor was dat er werd genoemd dat ze hun werk illegaal deden en het gevoel hadden dat ze hierna verplicht werden zich te registreren. Dit wilden ze om hun beurt niet doen waardoor ze bang waren ook het contact met de hulpverlening te verliezen. Ook werd genoemd dat iemand zich een nummer kan gaan voelen door zo'n pas i.p.v. een persoon en er een stempel wordt gedrukt op het feit dat je sekswerk doet. Het gevoel van controle/stigmatisering kwam in de gesprekken naar voren.

Er werd ook erkent dat het voor andere vrouwen wel zinvol kan zijn, zoals vrouwen die extra kwetsbaar zijn en vanuit het buitenland hier komen. Beide vrouwen die hierover zijn gesproken zijn van Nederlandse komaf. Ze geven aan dat ze nu ook weten waar ze hulp kunnen krijgen en hopen dat er geen extra drempels worden opgeworpen. Wat voor hem helpt is vaste/vertrouwde gezichten binnen het steunpunt Xenia op de Weaze. Ze kunnen ten alle tijde terecht bij de hulpverlening en dit willen ze graag zo houden. Er is uitgelegd dat het hulpverleningsaanbod ook voor vrouwen blijft die in de illegale prostitutie werkzaam zijn. Dit heeft hun standpunt niet veranderd.

Een andere vrouw die hier enkel werkt, maar in het buitenland woonachtig is, ziet wel een meerwaarde in het voeren van een intakegesprek. De belangrijkste reden die ze noemt is het afstaan van belasting. Zij doet niet namelijk wel, maar ziet ook om haar geen dat er vele vrouwen zijn die zich niet registreerden, maar wel als sekswerkers werkzaam zijn en dus geen belasting betalen. Het werk dat ze doet is haar eigen keuze. Ze vindt dat de vrouwen die hier als sekswerkers werken evenals zij doet zich moeten registreren en belasting moeten betalen. Het stuk informatievoorziening door een intakegesprek en het pasje kan volgens haar voor meer gelijkheid tussen de sekswerkers zorgen.

Een andere vrouw onder de respondenten geeft aan dat ze merkt dat vrouwen vaak niet bewust de prostitutie instappen. Ze beginnen vaak spontaan, dit maakt het voeren van een gepland intakegesprek lastig. Deze vrouw heeft het gevoel dat een intakegesprek niet bij zal dragen aan het sneller signaleren van mensenhandel of uitbuiting. Ook in haar netwerk van vrouwen die werkzaam zijn al werkzaam zijn heeft ze dit niet eerder gezien. Ze ziet de relatie tussen prostitutie en mensenhandel dan ook meer als een politieke kwestie. Ze stelt dat sekswerkers bekrachtigd moeten worden in het werk en vindt dat thuis prostitutie legaal moet worden. Door vanuit huis of in hotels te werken kan je zelf je klanten uitzoeken en ook de werktijden bepalen. Ze geeft aan dat je bij de thuisprostitutie minder regie hebt en dit ziet ze als nadeel. Daarnaast zijn de faciliteiten in werkkamers in vergelijking met hotelkamers slechter, maar de huurkosten verschillen niet veel. Wat helpt volgens haar is het steunpunt Xenia op de Weaze in Leeuwarden wat wordt bemand met vaste hulpverleners. Hier kan je zonder vooroordeel terecht voor verschillende hulpvragen, aldus mevrouw.

De vrouwen die zijn gehoord willen nadrukkelijk op geen enkele manier herleidbaar zijn. Nadere inhoudelijke vragen over deze groep respondenten zullen dus niet worden beantwoord.

Bronvermelding

Advies Commissie Sorgdragers [In opdracht van de gemeente Utrecht]. (2022). *Sekswerk in Utrecht: Openlijk, anoniem en nooit ongezien: van repressief naar inclusief*. In *Rijksoverheid*

De Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid, Beleidsreactie onderzoeksrapport Regioplan: De Nederlandse seksbranche. (2022). *Beleidsreactie onderzoeksrapport Regioplan: De Nederlandse seksbranche* [Brief].

G. (2018, 26 april). *Handhavingsprotocol seksbedrijven gemeente Groningen, april 2018*. Lokale wet- en regelgeving.

<https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR414131#d243158070e39>

L. (2017, 17 mei). *Prostitutiebeleid*. Lokale wet- en regelgeving. <https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR23040/1#d243627509e5>

Ministerie van Justitie en Veiligheid. (2023, 17 maart). *Prostitutie*. Rijksoverheid.nl. <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/prostitutie>

Reitzema, I. (2023b, januari 16). Groningen loopt voorop bij landelijk prostitutiebeleid. Gemeente hanteert al jaren regels om uitbuiting van prostituees tegen te gaan. *Dagblad van het Noorden*. <https://dvh.nl/groningen/stad/Groningen-loopt-voorop-bij-landelijk-prostitutiebeleid-28168003.html>

SOAids Nederland & Erasmus MC Rotterdam. (2022). *Onderzoek naar de impact van corona op sekswerk in Nederland*.

Wet regulering sekswerk. (n.d.). Raad Van State. <https://www.raadvanstate.nl/@121782/w16-20-0238-ii/>